

STEMMEN VAN ERKENNING

Over kindermishandeling, geweld,
erkenning en veiligheid in de jeugdzorg

‘Ik dacht dat het aan mij lag.’

‘Ik durfde het aan niemand te vertellen.’*

‘Er heerste een angstcultuur.’

‘Ik voelde mij daar van God en iedereen verlaten.’

‘Ik heb een schat van een dochter en een zoon, en ontzettende lieve kleinkinderen. (...) Maar er blijft altijd die ondergrond van eenzaamheid. Dat blijft eigenlijk.’

‘Ik ben er nog steeds. (...) Waar ik maar kan, help ik iedereen, want dat is mijn doel. Daarom besta ik. Maar ik besta niet, want ik weet nog steeds niet wie ik ben.’

‘Eén op de tien kinderen maakte in de jeugdzorg jarenlang geweld mee, gemiddeld zeven jaar lang.’*

** Anonieme citaten en conclusie uit het rapport van de Commissie De Winter, Onvoldoende beschermd – Geweld in de Nederlandse jeugdzorg van 1945 tot heden.*

Stemmen van erkenning is een publicatie ter gelegenheid van de onthulling van het Nationaal Monument Jeugdzorg De Erkenning op 12 juni 2026.

In deze bundel staan de stemmen centraal van mensen die geweld in de jeugdzorg hebben ervaren, in welke vorm dan ook. Hun verhalen, gedichten en beeldende bijdragen worden aangevuld met reflecties van betrokkenen, onderzoekers en mensen die zich inzetten voor erkenning en verandering in de jeugdzorg.

Stemmen van erkenning kwam tot stand in samenwerking tussen stichting BE4YOU2, stichting NMGJ en stichting JVB in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Met deze uitgave wordt niet alleen herdacht, maar ook bijgedragen aan bewustwording, maatschappelijke dialoog en aan een toekomst waarin de rechten van ieder kind worden gerespecteerd en kinderen in de jeugdzorg veilig kunnen opgroeien.

NMGJ INITIATIEGROEP
NATIONAAL
MONUMENT GEWELD JEUGDZORG

STEMMEN VAN ERKENNING

Over kindermishandeling, geweld,
erkenning en veiligheid in de jeugdzorg

DE ERKENNING

WATER

Lucht

VRIJHEID

RUST

De Erkenning

WISDIE

Di VETRO
Glaskunst & Design
Jennie Sootweg

STEMMEN VAN ERKENNING

Dit boekje zou vol kunnen staan met duizenden stemmen van erkenning. Stemmen van vroeger, van nu en van de toekomst, want we weten dat die stemmen er nog steeds zijn en zullen blijven komen.

Het Nationaal Monument Jeugdzorg in Apeldoorn is bedoeld voor ons allen, en ook voor hen die er niet meer zijn. Het is een plek om stil te kunnen staan, voor als je er klaar voor bent of klaar mee bent. Klaar met het verleden dat voortduurt in het heden, met wonden waarmee we leven.

Een plek van erkenning, want wij waren niet gek.

En dat geweld, in elke vorm, stopt. Dat kinderen niet langer worden beschadigd door het systeem dat hen zou moeten beschermen.

| 5

Het monument is ook een plek van toekomst. Een oproep om te blijven kijken naar hoe we omgaan met kinderen en jongeren, en hoe kinderrechten werkelijk worden nageleefd wanneer opgroeien thuis niet veilig is. Het middelpunt van het monument is een beeld van glas, ingegoten in epoxy. Glas is kwetsbaar, snel beschadigd — zoals een kind. In het beeld komen donker en licht samen: aan de ene zijde verdriet, woede en pijn, aan de andere zijde kracht en verbondenheid. Samen vormen zij cirkels van leven die zijn doorbroken en weer verbinding vinden.

We geven dit boekje graag mee als herinnering aan de onthulling van het monument, op 12 juni 2026. Als getuigenis. Als oproep om in verbondenheid steeds opnieuw stil te staan bij wat is gebeurd en wat moet veranderen.

**Namens Stichting NMGJ,
Naomi van Aggelen
Huig de Groot**

LIEVE GEMMETJE

Stichting Jeugdhulp Voldoende Beschermd (JVB) werd opgericht naar aanleiding van het verschijnen van het onderzoeksrapport van de Commissie-De Winter: Onvoldoende beschermd (2019). JVB komt op voor (oud-)jeugdzorgkinderen die geweld en kindermishandeling hebben meegemaakt én voor kinderen en jongeren die nu in de jeugdzorg verblijven, met als doel een veilige omgeving waarin bescherming en kinderrechten centraal staan.

Onderstaande brief is geschreven als spiegel tussen verleden en heden. De brief is gericht aan Gemmetje Victoria, de hoofdpersoon uit het gelijknamige boek van Yvonne Keuls, een krachtige meid, die opgroeide in meerdere kindertehuizen, pleeggezinnen en GGZ-instellingen en werd weggezet als een onhandelbaar kind.

6 | Vijftig jaar later blijkt haar verhaal nog altijd pijnlijk actueel. Maar het loket van degenen die werkelijk de macht en verantwoordelijkheid hebben om hier daadkrachtig iets aan te doen, lijkt nog steeds gesloten.

Lieve Gemmetje Victoria,

Het is vijftig jaar geleden dat jij de moedige stap zette om je verhaal te delen over de onveiligheid binnen de Heldringstichting in Zetten. De geneeskundig directeur die daarvoor verantwoordelijk was, werd veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf.*

Lieve Gemmetje, dat waren nog eens tijden: tijden waarin mensen daadwerkelijk werden berecht en bestraft voor wat zij kinderen hadden aangedaan: lijfstraffen, eenzame opsluiting, aanranding en

* Over deze zaak maakte Andere Tijden de documentaire 'De zaak Finkensieper'.

verkrachting. Wat hebben jullie daar hard voor moeten vechten. Dat gevecht ging gepaard met ongeloof en tegenwerking. Jullie werden uitgelachen, uitgejouwd, achtervolgd, ziek en leugenachtig verklaard. Maar uiteindelijk zegevierde het recht.

Wij kunnen je daarvoor niet genoeg bedanken, Gemmetje. Dankzij jullie moedige strijd kunnen wij nu, vijftig jaar later, aan de jeugdzorgorganisatie die nog altijd in Zetten is gevestigd vragen: 'Hoe gaat het nu? Wat is er sindsdien verbeterd? Wat is er terechtgekomen van de jongeren die bij jullie hebben gewoond? Hebben zij hun school kunnen afmaken? Is het gelukt om kinderrechten werkelijk te respecteren?'

Helaas, Gemmetje, moesten we eerder dit jaar opnieuw vernemen dat het voor jongeren nog steeds niet veel beter is geworden. Het rapport Eenzaam gesloten van Jason Bhugwandass bevestigde wat veel lotgenoten al wisten: dat het mensen die met hart en ziel in de jeugdzorg werken nog altijd niet lukt om jongeren voldoende veiligheid te bieden om te kunnen leren, wonen, werken en hun talenten te ontwikkelen.

Hoe kan dat?

Met collegiale groet,

Daisy Petrona

CG

Beeld: Cornelia Gogelein

AARDIGE MAN

Het was zo'n aardige man
hij begreep zoveel, hij luisterde zo goed
hij zei het zo goed, hij regelde alles
en handig was hij ook
die aardige man in zijn pak
in de buitenwereld.

Thuis deed de man zijn pak uit
legde zijn masker af
hij eiste veel, hij bepaalde alles
hij zweeg in alle talen
en hardhandig was hij ook
die wrede man zonder pak
binnenshuis.

De vrouw van de man was bang, zijn kinderen mogelijk nog banger
ook de honden wisten het wel wat er kon gebeuren
zij kropen bij voorbaat in elkaar wanneer zij zijn auto hoorden
de aardige man in zijn pak buitenshuis
was een wrede man binnenshuis.

De vrouw zweeg zonder tegenspraak
de kinderen zwegen over het wrede
de honden blaften niet, jankten wel een beetje
kennissen zeiden later dat ze het wel wisten,
familieleden hielden beraad
waren bang om het erger te maken, erger dan wat ?
Zwijgen heeft ons niet geholpen.

Desiree Mekke

WAAR GEEN WOORDEN VOOR ZIJN

Het maken van beelden bij levensthema's is een van de redenen waarom ik teken. Daarom twijfelde ik geen seconde toen mij werd gevraagd illustraties te maken bij het rapport *Explosieve ervaringen*, onderzoek naar kindermishandeling, erkenning en eerherstel van oud-bewoners van Jeugddorp De Glind, van Annemiek Harder en Marlene van Steensel. Ik vind het bijzonder dat een aantal van deze beelden nu ook een plek heeft gekregen in *Stemmen van Erkenning*.

Ik wist toen nog niet waar ik in zou stappen. Dat werd me duidelijk toen ik delen van het rapport mocht lezen 'ter inspiratie'. Meerdere keren maakte het mij diep treurig.

Tijdens het tekenen hield ik steeds mijn doel voor ogen: beelden maken voor degenen over wie dit rapport gaat. Via beeld zichtbaar maken wat gevoeld is en woorden soms niet konden zeggen.

En hoe donker was dat... Om die beelden te kunnen maken, moest ik ook zelf afdalen naar plekken waar ik het donker ken. Alleen zo konden de beelden ontstaan. Het was een intens traject.

Ik ben trots op het resultaat, maar dat niet alleen, de reis door het rapport en de gesprekken met Marlene brachten mij ook een nieuw inzicht: in verbinding spreken over donker maakt het lichter. Zelfs in de donkerste tijden brandt ergens een klein lichtje. Soms zie je dat pas achteraf.

Een beeld spreekt zijn eigen taal. Een taal zonder woorden, die je als kind vaak niet had. Juist daarom zijn beelden zo belangrijk.

Cornelie Gogelein, tekenaar/verbeelder

GEEN NAAM

2403

Stond er op mijn kamerdeur
Geen naam
Alleen een nummer
Een deur van centimeters dik
Met een luikje

Het was een cel
Met lege witte muren
Maar zwarte herinneringen
Meubels vastgetimmerd aan de grond
En een camera die de hele dag
In de gaten kon houden wat ik deed

12 |

Deuren waren op slot
De buitenwereld was onbereikbaar
Mijn vrijheid was afgepakt
Alsof ik een misdaad had gepleegd

Maar sinds wanneer is het een misdaad
Als je als slachtoffer van je eigen trauma's
Het even niet meer weet
En hulp nodig hebt

Ik had niks misdaan
Ik had de wet niet overtreden
Ik hield me aan de regels en toch
Werd ik opgesloten
Omdat ik voelde

Ik vroeg om iemand die me zag
Maar ze bekeken me
Ik vroeg om iemand die luisterde

Maar wat ik kreeg was stilte
Ik vroeg om bescherming
Maar ik werd opgesloten
Want ik was het probleem

En toen kwam er een dag
Dat de deur weer open ging
Ik mocht naar buiten
Alsof vrijheid iets was wat ik moest verdienen
En ik kreeg het bij goed gedrag
Gedrag dat binnen de hokjes paste

Maar ik wist niet meer wat het was
Ik wist niet meer hoe het voelde
Om zelf te bepalen waar mijn voeten heen gingen
Ik moest wennen aan het licht
Na lange tijden donker

Maar langzamerhand
Leer ik steeds een beetje meer
Hoe ik weer iets kan worden
Wat lijkt op mezelf

Hoe ik weer mag voelen
Zonder daarvoor gestraft te worden
Durf ik weer te praten
Te delen en voorzichtig ook
Te leven.

Lieke (22), jongerenraad Het Vergeten Kind

Eenzaam Gesloten

meisjes van de Goede herder
1960 - 1978

Commissie de Winter

Commissie Samson

'Leren van het
verleden'

Neerbosch 1975, 1985

Opvoeders tegen
wil en dank
(de Glind)

'Wij klagen aan de kindbescherming'

'Als je nog één keer wegloopt breken we je beentjes'
1983

'We zagen het niet' 1976
Commissie Dijkhuizen

De zaak Finkensieper

Zelten, zat, Gezeten 1974

Jac 1974

GEWELD IN DE JEUGDZORG, EEN HARDNEKKIG PATROON

Afgelopen drie jaar mocht ik samen met Annemiek Harder onderzoek doen naar kindermishandeling, misbruik en de behoefte aan erkenning en eerherstel onder oud-bewoners van Jeugdorp De Glind. Dit onderzoek voerde ik uit vanuit BE4YOU2, de stichting die ik in 2012 oprichtte omdat ik de stemmen wilde horen van mensen die, net als ik, door omstandigheden niet thuis konden opgroeien.

Vanuit die wens ontstonden de bijeenkomsten ERVAREN JAREN, waar mensen hun ervaringen, inzichten en kennis met elkaar deelden. Samen maakten we zichtbaar dat geweld tegen kinderen en het scheiden van kinderen van hun ouders geen nieuw probleem is, maar diepe wortels heeft in koloniale systemen en westers imperialistisch denken. Zo werden in de 19e eeuw kinderen bij hun inheemse moeders weggehaald, heropgevoed en vervreemd van hun afkomst en identiteit. Diezelfde ideologie werkte ook door in Nederland. In instellingen zoals de Heldringstichting en de Goede Herder werden duizenden kinderen en jongeren onderworpen aan vernedering, opsluiting, dwangarbeid en harde heropvoeding.

Maar slachtoffers zwegen niet. Al in de jaren zeventig trokken jongeren zelf aan de bel. Weggelopen meisjes vertelden hun verhalen bij het Jongeren Advies Centrum (JAC). Het zwartboek Zetten Zat Gezeten legde de misstanden bloot. Ouders, jongeren en betrokkenen organiseerden in 1983 het tribunaal Wij klagen aan de Kinderbescherming. Zij klaagden over geweld, isolatie, machtsmisbruik, gebrek aan inspraak en onterechte uithuisplaatsingen. Er werd gewaarschuwd en gedocumenteerd, maar werden kinderen werkelijk beter beschermd?

Dat patroon van weggijken en afschermen zien we nog steeds terug. Zowel Commissie De Winter als ons onderzoek Explosieve Ervaringen

liep aan tegen gesloten archieven, vertraagde procedures en het achterhouden van informatie. Juist daar waar openheid nodig was over mishandeling, misbruik en structureel falen, bleven dossiers gesloten en verantwoordelijkheden diffuus. Niemand wordt vervolgd en letselschadevergoedingen blijven uit.

In *Eenzaam Gesloten* beschrijft Jason Bhugwandass hoe kinderen in de gesloten jeugdhulp nog altijd worden blootgesteld aan vernedering, isolatie en ernstig traumatiserend geweld. De zaak van het pleegzorgmeisje in Vlaardingen laat opnieuw zien wat er gebeurt wanneer signalen worden genegeerd en systemen zichzelf beschermen in plaats van kinderen. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd concludeerde vernietigend dat dit meisje niet werd beschermd en niet werd gehoord.

En precies daarom mogen erkenning en herdenken nooit vrijblijvend zijn. Wie werkelijk erkent wat kinderen is aangedaan, moet ook bereid zijn archieven te openen, ouderschap en nalatigheid te aanvaarden, letselschade te vergoeden en consequenties te verbinden aan mensen en instellingen die kinderen ernstig beschadigen.

16 |

Ook vandaag verschijnen opnieuw verhalen van kinderen van wie later gezegd zal worden dat ‘de signalen er waren’. Terwijl deskundigen de zaken duiden, blijven fundamentele veranderingen uit. Hoe ver laten we het komen?

In de voorbereiding op de onthulling van het monument sprak ik met Jason Bhugwandass. Ik vertelde hem dat ik in 1983 op het toneel stond om een vuist te maken tegen geweld in de jeugdzorg. Jason noemde mij een ‘jeugdzorgveteraan’ en stelde mij daarna de indringende vraag:

‘Wat denk je, heeft het zin wat wij doen?’

Marlene van Steenel

"Wat ik zo erg vind is dat we op zoek naar
waarheid en herstel, opnieuw te maken krijgen
met censuur."

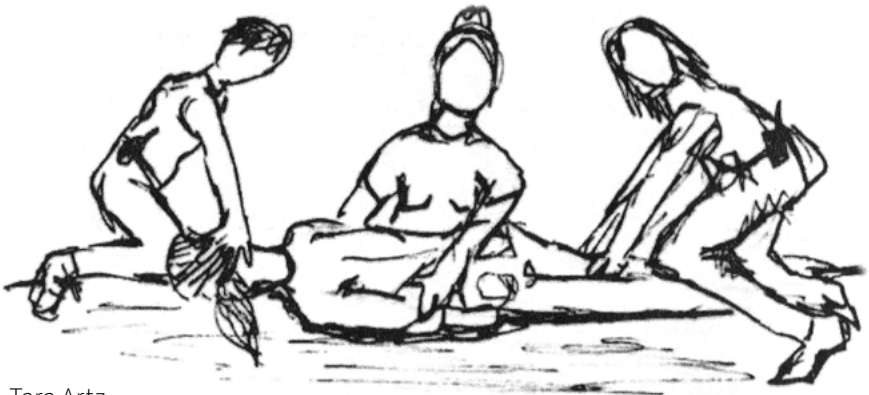
CG

IN DE ISOLEER

Dag in dag uit zat ik in de isoleer. Niet bij te houden hoe lang. Dagen voelden als weken. Ik wist vaak niet eens welke dag het was. 'Wat wil je eten?' De eerste vraag van de dag. Dit was meestal rond twaalf uur. De vraag 'Hoe gaat het?' werd zelden gesteld. Het contact was slecht. Ik mocht meestal in de middag even in de luchtkooi en douchen. Hierna moest ik weer terug naar de isoleer. Daar begon de strijd en ellende weer opnieuw. Ik werd vastgepakt en er werd tegen me geschreeuwd. Ik werd op de grond gegooid. Dit gebeurde meestal twee keer per dag. Elke dag kreeg ik te horen hoe slecht ik was en dat ze me zat waren.

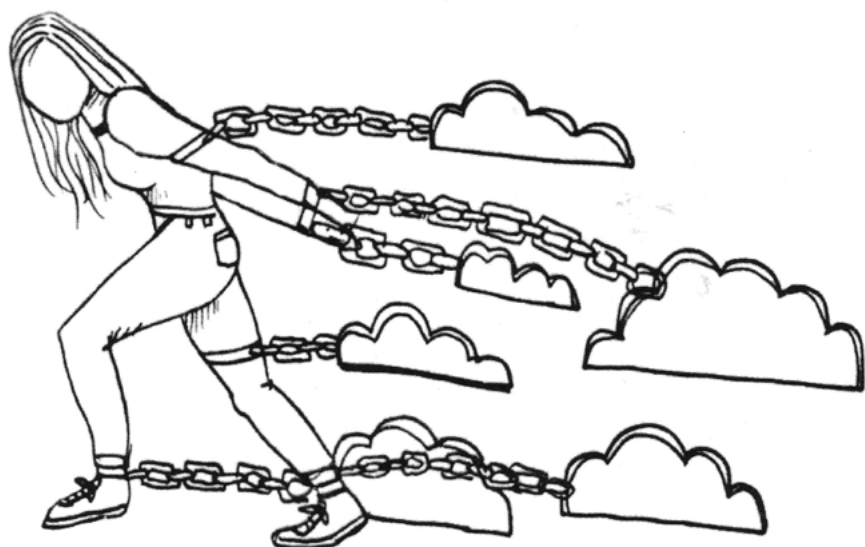
Isoleer,
Nee, alsjeblieft, niet weer.
Daar lig ik weer op de grond.
Hulpeloos en machteloos.
Mijn kleding wordt uitgedaan,
Geschreeuw, pijn en doodsangst.

Anoniem

Ik wil vooruit,
ik wil leven.
Wat ze deden was me vastketenen
aan m'n verleden

Tara Artz

GEORGANISEERDE ONTKENNING

Toen ik op mijn zestiende in de jeugdzorg werd geplaatst, was mij nog onbekend dat Nederland het beeld van een goed georganiseerd land in stand houdt door hardnekkig misstanden te ontkennen. Ik had de perceptie dat wie in Nederland woonde, veilig was. Het geweld waaraan ik als tiener in de jeugdzorg werd blootgesteld, was niet voldoende om dit beeld te schaden. Individuen kiezen immers voor geweld. Geweld kan daarom overal plaatsvinden, zelfs in landen, huizen en groepen waar de beste intenties worden geprofileerd.

Het is dan ook niet karakteriserend dát geweld kon plaatsvinden. Wat veelzeggend is, is dat het onder toezicht oog van onze hulpverleners, onze overheid, onze inspectie en onze medeburgers kon uitgroeien tot een verstrekend probleem dat generaties kinderen heeft beschadigd.

| 21

Dat de overheid in 2019 excuses maakte voor het geweld in de jeugdzorg was daarmee niet alleen een bevestiging dat men erkende dat er altijd geweld in de jeugdzorg is geweest. Het wrange is dat we nu weten dat men er, vanuit volledig bewustzijn, voor kiest geen daadwerkelijke maatregelen te treffen om kinderen nu veilig te houden. Opmerkelijk is dat geweld tegen kinderen sowieso niet met hetzelfde gewicht wordt beantwoord als geweld tegen volwassenen. Ik moet de eerste persoon nog ontmoeten die zijn schoonvader slaat en dat rechtvaardigt door het een corrigerende tik te noemen.

Het bagatelliseren van geweld tegen kinderen raakt alle kinderen, maar wanneer een kind in de jeugdzorg is geplaatst, komt daar nog een extra laag van minimaliseren bij: deze kinderen mag je tegen de grond duwen, de hand naar de pols drukken, de arm hoog op de schouder forceren en het kind vervolgens alleen achterlaten in een lege ruimte met niets anders dan een matras. Minimaliseren is hier eigenlijk een eufemisme, want deze vormen van geweld worden niet

alleen niet als geweld erkend, maar zelfs als zorg geclassificeerd. Als je die lijn van redeneren aanhoudt, dan leverde mijn vader hoogspecialistische zorg toen hij mij en mijn broers sloeg.

Dat ons land geen principiële bezwaar heeft tegen het mishandelen van kinderen bleek toen de VN concludeerde dat er sprake was van foltering op de ZIKOS-afdelingen in de gesloten jeugdzorg. Er volgde geen landelijke ophef, geen politieke maatregelen en geen consequenties voor betrokkenen. Medewerkers konden op andere groepen verdergaan met het tormenteren van kinderen, het kabinet viel niet en bestuurders bleven op hun plek. Je kunt in Nederland dus straffeloos een kind pijnigen, maar daarvoor moet je wel eerst Social Work hebben afgerond.

Enfin, de jeugdzorg beoogt geen kinderen te beschermen tegen geweld. Met een uithuisplaatsing communiceert de sector maar één ding: jij mag je kind niet mishandelen, wij wel. Het geweldsmonopolie ligt bij ons.

Jason Bhugwandass
Ervaringsdeskundige en auteur van
het onderzoeksrapport 'Eenzaam gesloten'

5 Maart 2024

Eenzaam gesloten

Onderzoek naar de ervaringen
van jongeren met ZIKOS

**‘Als gevangenis personeel
voor kinderen
met psychiatrische
problemen zorgt’**

Auteur: Jason Bhugwandass

Opmaak: Garage2020

ONVOORWAARDELIJK

Het zou maar voor één hooguit twee weken zijn, langer niet.
Radeloos maar vol liefde. Niet om je los te laten, maar in
de hoop dat er een doorbraak mag komen. Als ik wist wat jou
de jaren daarna nog zou overkomen, hoe de hulpverlening jou
geen stem gaf.

Als ik het wist, maar ook ik wist het niet....

In de schaduw van zorgen,
waar dagen zich rekken tot nachten zonder rust, sta ik.
De hoop is soms verdwenen,
met handen vol liefde en een hart dat stil breekt.
Verdriet druppelt langs de randen van de tijd,
in ogen die te veel hebben gezien,
te vroeg volwassen moesten worden.
In een wereld die zegt te zorgen,
maar zo vaak vooral beheert.

24 |

Het besef is scherp: onze liefde geeft alles,
maar heeft geen stem in besluiten.
Het doorbreekt geen protocollen
en draait geen beslissingen terug
die ver van jou over jou worden genomen.

Om ons heen regels, opgestapeld tot muren.
Systemen die spreken in kaders,
maar jouw stem niet echt horen.
Protocollen zonder hartslag,
beslissingen zonder nabijheid.
Frictie waar zachtheid nodig is
zwaarder dan een kind zou moeten dragen.

Ik vraag me af wie hier nog echt luistert,
wie ziet wat niet in dossiers past.

En toch, dwars door alles heen,
blijft er iets bestaan dat zich niet laat vangen:

Onvoorwaardelijkheid.

Ja, zelfs hier, waar de schaduw reikt tot voorbij wat dragelijk is,
blijft er Licht
zacht, onbreekbaar,
tegen alles in.

Het leeft in mijn blijven,
in mijn weigering om los te laten
wat niet losgelaten had mogen worden,
in elke stap naast je,
tegen de stroom in.

| 25

Liefde stopt niet
waar hoop wordt uitgesteld
of besluiten het zicht wegnemen.
Er is iemand die voor je gaat staan,
gedragen door menselijkheid,
die jou ziet zoals je bent.
En onder alles groeit dankbaarheid
stil, maar voelbaar.

Voor jou.
Voor ons.
Voor Het Licht dat blijft.

Marion Schipper, moeder

HET WAS NIET JOUW SCHULD

Het was niet jouw schuld. Dit stond in het kaartje dat Indra ontving van de instelling waar zij eerder verbleef en waar zij vele trauma's heeft opgelopen.

Ze ontving dit op het moment dat zij al ruim een week was gestopt met eten en drinken, omdat ze geen uitzicht meer zag in haar leven na alles wat haar was overkomen. Ze had hierdoor veel lichamelijke en mentale uitdagingen te verduren.

Toen ze dit las, brak ze.

'Ze hebben altijd gezegd dat het mijn schuld was,' zei ze, helemaal in tranen.

Dit moment staat op mijn netvlies gebrand. Het was zo belangrijk: de erkenning dat het niet haar schuld was dat ze werd gefixeerd, geïsoleerd, op de kamer opgesloten. Afgezonderd van de buitenwereld en sociale contacten, zonder haar lieve tweelingzus, vrienden en vriendinnen.

| 27

'Ik hoop dat andere jongeren dit eerder te horen krijgen dan ik,' gaf ze aan.

De pijn, het verdriet en de wanhoop heb ik bij Indra op de meest indringende manier meegemaakt die ik me kan voorstellen.

Naast ook veel lachen en plezier samen, en oneindige liefde.

Op 3 december 2025 overleed lieve Indra na 22 dagen niet eten en drinken.

Het verhaal van Indra staat niet op zichzelf. Er zijn zoveel andere jongeren – en ook volwassenen later – die ervaringen binnen de jeugdzorg met zich meedragen die hun leven nog dagelijks beïnvloeden. De gevolgen zijn groot wanneer je beschadigd raakt op een plek waar je veilig zou moeten zijn. Waar je gezien en gehoord zou moeten worden. Waar hulp geboden hoort te worden.

Als hulpverlener binnen het systeem heb ik altijd mijn best gedaan er voor kinderen en jongeren te zijn. Tegelijkertijd zie ik nu pas echt hoe groot de impact is van afhankelijk zijn van datzelfde systeem. Sinds ik daarbuiten sta, zie ik duidelijker hoe schadelijk patronen kunnen zijn van labelen, beheersen en controleren. Ook de druk van regels en bureaucratie speelt hierin mee. Te vaak wordt verantwoordelijkheid niet genomen, of doorgeschoven.

Er is ook hoop.

28 |

Ik zie dat er steeds meer ruimte ontstaat voor een andere manier van kijken. Voor hulp die liefdevol en menselijk is. Voor erkenning dat fundamentele veranderingen nodig zijn om kinderen en jongeren écht verder te helpen.

De onthulling van dit monument is daarin een belangrijk moment. Een moment van erkenning. Maar ook een moment dat ons iets vraagt.

Dat we niet wegkijken.

Dat we luisteren naar wat er écht gebeurt is en nog steeds gebeurt. Dat we de moed hebben verantwoordelijkheid te nemen — ieder op onze eigen plek.

Voor professionals betekent dat: de mens blijven zien achter gedrag en diagnoses, naast jongeren blijven staan en perspectief bieden. Voor organisaties en beleidsmakers betekent het: erkennen dat oude

patronen schadelijk zijn, ruimte maken voor menselijkheid en systemen veranderen die schade veroorzaken.

Voor ons allemaal betekent het: niet zwijgen, maar blijven uitspreken wat niet klopt.

Verandering ontstaat niet vanzelf.

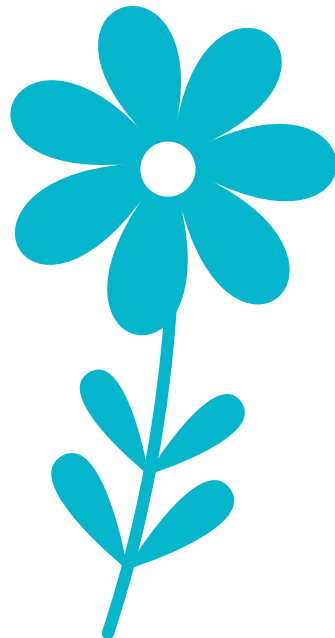
Die begint bij mensen die het anders durven doen.

Iedereen kan bijdragen, op een eigen manier.

Juist in de kleine keuzes, elke dag opnieuw.

Laten we niet afwachten, maar het samen doen.

Mireille Molenaar

VOOR INDRA

**Indra heeft bewust gekozen om te stoppen met eten en drinken.
Laat dit even bezinken.**

Ten gevolge van onder andere de trauma's door de jeugdzorg was het leven voor haar ondraaglijk. Zij heeft nooit de liefde en erkenning gekregen die ze verdiende. Dat blijft pijnlijk.

Zoals ik haar heb beloofd: jouw verhaal blijft bestaan, lieve In. Je verhaal zal worden gedeeld en misschien is deze erkenning een begin.

'De Erkenning'.

Voor de pijnlijke waarheid, voor de vele slachtoffers en hopelijk voor een betere samenleving.

Ze zeggen: hier komt alles samen; verleden, heden en toekomst, met blijdschap maar ook met tranen.

30 |

Vandaag zeg ik jouw naam hardop,
niet meer gebogen, maar rechtop.
Indra, een waardevol mens.

Jouw dood mocht niet voor niets zijn, dat was je wens.

Dit is gebeurd. Dit mag nooit meer gebeuren.

Jouw leven telt en het verlies van zo'n lieve vriendin doet ongelofelijk veel pijn.

Voor jou, lieve jij, die niet werd gehoord,
wordt nu een ander pad geboord.

Waar de jeugdzorg veilig hoort te zijn
en niemand breekt onder die pijn.

Lieve Innie, voor jou, voor je lieve zus en voor iedereen hoop ik dat 'De Erkenning' een stem geeft aan alles wat is gebeurd en dat men er niet meer omheen kan. Dat men de verhalen van deze krachtige mensen leest en niet doet alsof het nooit is gebeurd.

Lieve Innie, ik mis jou en je mooie lach.
Ik mis je elke dag.

Denise Platenburg

STILZITTEN IS GEEN OPTIE

Op jonge leeftijd niet meer thuis kunnen wonen bij je eigen ouders heeft grote impact, als kind en later als volwassene. In mijn situatie ging ik van redelijk goed (thuis), naar slechter (kindertehuis), naar slechtst (pleeggezin in de Glind). Ik kwam in steeds onveiligere situaties terecht, met de Glind als dieptepunt, waar ik gedurende een aantal jaren structureel buitenproportioneel geweld meemaakte.

Als kind sta je machteloos tegenover twee volwassenen, die elkaar ook nog eens niet corrigeerden. Dat gold ook voor mijn pleegbroertjes. Ik had het daar het veiligst moeten zijn, maar het was het tegenovergestelde.

Pas veel later kon ik een klacht indienen tegen mijn ex-pleegvader. Dat had gelukkig gevolgen, omdat hij nog steeds werkzaam was bij de verantwoordelijke organisatie. Met het rapport *Explosieve Ervaringen* (februari 2026) ligt er nu zwart op wit wat slachtoffers hebben meegemaakt, waaronder ik. Dat markeert niet alleen een afsluiting, maar ook een nieuw begin.

Dat nieuwe begin betekent voor mij dat ik mij blijvend wil inzetten voor genoegdoening en eerherstel voor slachtoffers zonder stem, én voor verbeteringen in de jeugdzorg. Mijn belangrijkste drijfveer is dat ik wil voorkomen dat kinderen nu en in de toekomst moeten meemaken wat ik heb meegemaakt.

Ik voel een verantwoordelijkheid om te blijven oproepen tot het melden van misstanden, in het heden en het verleden. Dat kan tegenwoordig bij IGJ of Jeugdstem. Er wonen nog steeds mensen in de Glind die daar 40 of 50 jaar geleden ook al woonden. Tegen hen zeg ik: het is nooit te laat om je te melden als je meer weet.

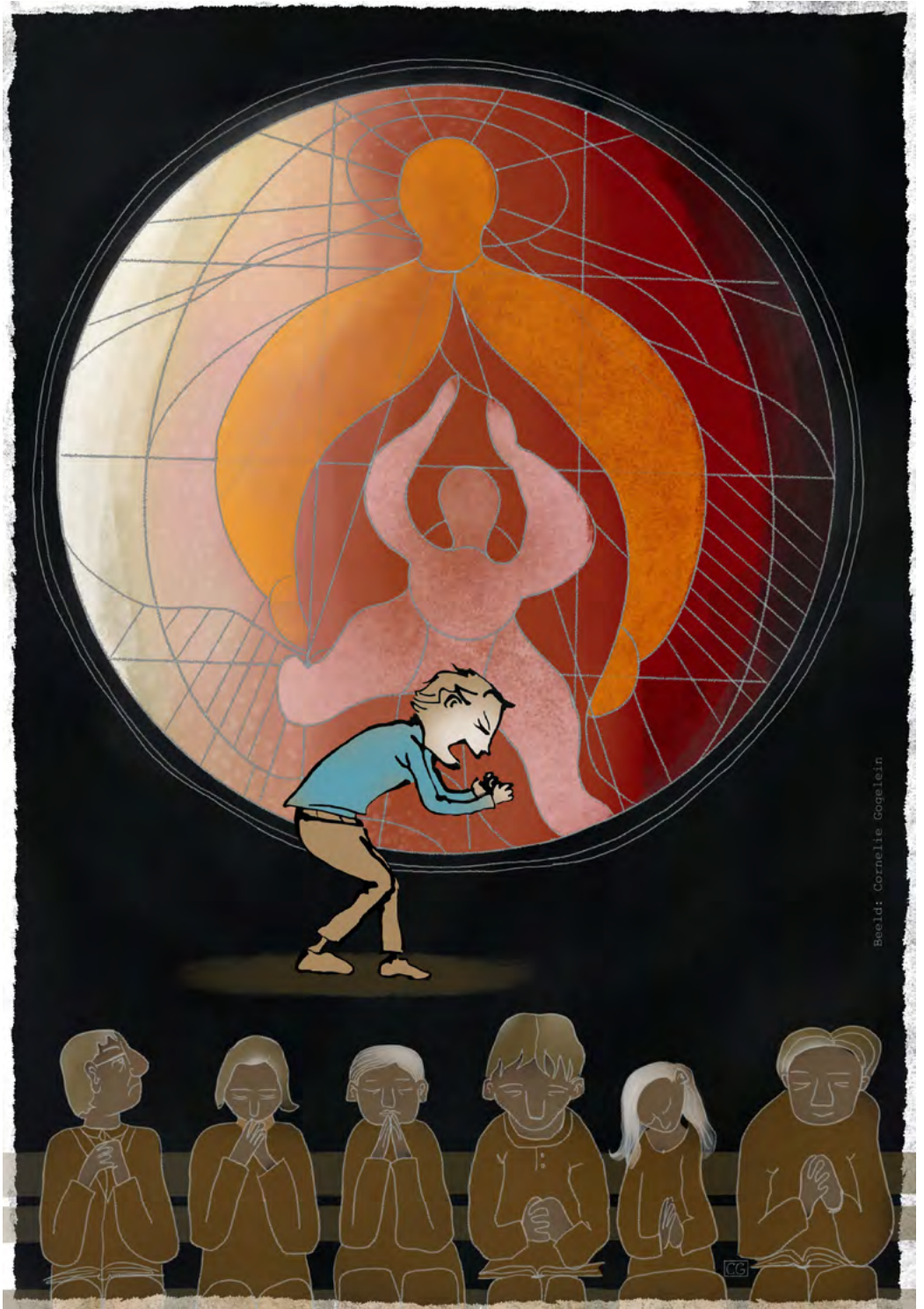
De bijzondere band met de Glind zal altijd blijven bestaan. Er zijn gelukkig ook mooie herinneringen. Maar stilzitten is geen optie meer. Als je iets wilt veranderen, moet je dingen anders doen. Alles binnen je bereik inzetten om verbeteringen mogelijk te maken en aandacht te vragen, ook als dat weerstand oproept.

Ik ben strijdbaar en geef niet op. Sterker nog: ik ben pas net begonnen. Want als je stil blijft bij onrecht, blijft een kind alleen staan tegenover de dader. Hoe meer je je dat realiseert, hoe belangrijker het wordt om je uit te spreken tegen misstanden.

We leven in een samenleving waarin wegkijken nog vaak normaal lijkt. Maar van binnen weten we dat dat niet zo is. Durf je uit te spreken en laat onverschilligheid niet de grootste vijand zijn.

Verantwoordelijke organisaties: neem jullie verantwoordelijkheid en kom, ook met terugwerkende kracht, op voor het kind. Dat is jullie plicht.

Robert Paunovic

Beeld: Cornelle Gogelein

CC

CG

Beeld: Cornelia Gogelein

Daadwerkelijk veranderen

Evaluatie erkenningsmaatregelen voor slachtoffers
van geweld in de jeugdzorg

Rapport

Universiteit voor Humanistiek

Dr. Eva Mulder
Dr. Niké Wentholt
Naomi Ormskerk, MSc
Yara Bodegraven, MSc
Jake Smit, MSc
Prof. Dr. Nicole Immler

ERKENNING IS MEER DAN EEN SORRY OF EEN GELDBEDRAG

Voor ons rapport *Daadwerkelijk veranderen* (2025) onderzochten we wanneer en hoe erkenningsmaatregelen voor geweld in de jeugdzorg daadwerkelijk als erkenning worden ervaren.

Aanleiding daarvoor was het rapport van de Commissie De Winter, een grootschalig onderzoek naar geweld in de jeugdzorg in opdracht van de overheid. Naar aanleiding van dit rapport zijn verschillende maatregelen genomen om erkenning te geven aan wat er is gebeurd. In opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) hebben wij deze erkenningsmaatregelen geëvalueerd. Hoe zijn ze tot stand gekomen, en hoe worden ze ervaren door mensen die dit zelf hebben meegemaakt?

Daarbij stond het perspectief van getroffenen centraal. We spraken met hen in interviews en bijeenkomsten, en deden een enquête.

| 37

Het ging onder andere om:

- excuses van de overheid
- een financiële vergoeding van 5.000 euro
- het digitale monument *Blijvend Vertellen*
- een landelijk informatie- en expertisepunt
- ondersteuning voor lotgenotencontact
- en een bijdrage aan dit fysieke monument

We gebruikten het begrip *transformatieve erkenning*. Daarmee bedoelen we dat erkenning pas echt betekenis krijgt als ook de ongelijke machtsverhoudingen worden gezien en aangepakt. Niet alleen tussen overheid en getroffenen, maar in hoe er met elkaar wordt omgegaan.

Uit ons onderzoek kwamen drie vragen steeds terug:

- Wat **moet** er worden erkend?
- Wie **moet** er worden erkend?
- En hoe **moet** die erkenning plaatsvinden?

Voor getroffen en zijn daar geen eenvoudige antwoorden op. Zo moet niet alleen het geweld zelf worden erkend (**geweldsdaad**), maar ook de omstandigheden waarin het kon gebeuren (**context**). Ook de gevolgen die doorwerken in levens en relaties (zoals werkloosheid) vragen erkenning (**impact**). Daarnaast moet er erkenning zijn voor de continuïteit van het geweld: dat het niet alleen iets van het verleden is, maar dat het nog steeds plaatsvindt — ook bij anderen (**continuïteit**). Ook in het proces van erkenning zelf (**reactie**) kan opnieuw schade ontstaan wanneer erkenning niet vertrekt vanuit de ervaringen van getroffen en.

38 |

Deze verschillende elementen vormen samen vijf lagen van erkenning. Ze laten zien dat erkenning veel meer is dan een sorry of een geldbedrag. Het vraagt om een proces van werkelijk veranderen.

We hopen dat dit helpt om erkenning in de toekomst beter vorm te geven. Dat duidelijk wordt dat getroffen en niet ‘te veel willen’, maar precies vragen waar erkenning echt om gaat. Daarom noemden wij ons rapport **Daadwerkelijk veranderen****.

Erkenning betekent ook dat er geleerd wordt. Dat het geweld nooit meer plaatsvindt.

Voor niemand.

* zie voor volledige rapport: www.wodc.nl

Tijdens het onderzoek leerden wij zelf ook. We hebben ervaren dat het zorgvuldig verbinden van ervaringskennis en wetenschappelijk onderzoek aandacht en afstemming vraagt. Wij zijn heel dankbaar voor iedereen die heeft bijgedragen aan dit constructieve gesprek, dat recht probeert te doen aan de kennis en expertise van getroffen en, waaronder stichting NMGJ. Het laat zien dat erkenning altijd gaat over relaties en over de bereidheid om te veranderen

Wij hopen dat ons rapport, en het monument dat vandaag wordt onthuld, daaraan bijdraagt. Voor toen, nu en in de toekomst.

Onderzoeksteam Universiteit voor Humanistiek,

dr. Eva Mulder

dr. Niké Wentholt

prof. dr. Nicole Immler

PPPP

**'No violence against
children is acceptable;
all violence against
children is preventable.'**

Paulo Sérgio Pinheiro

United Nations, 2006

STILTE

Kinderen dragen soms een stilte, zwaar van pijn.
Een jeugd vol schaduwen, te groot om klein te zijn.
Hun trauma leeft niet alleen in een plan of dossier,
maar vraagt om warmte en mensen, keer op keer.

Want ware kracht woont vaak heel dichtbij:
in oma's armen, buren, vrienden aan je zij.
Geen protocol vervangt een arm om je heen,
geen hulptraject heelt zoals: 'Je bent niet alleen.'

| 41

Want heling wortelt dieper dan systemen ooit verstaan,
in een netwerk dat blijft, in mensen die niet gaan.
Kinderen groeien niet van cijfers, macht of plicht,
maar van gezien zijn in een menselijk gezicht.

En soms is echte zorg, hoe zwaar het ook mag lijken,
gewoon een hand die zegt: 'Je hoeft niet alleen te strijden.'

Pricilla de Boer

ERKENNING ZONDER VERANDERING

Wanneer een kind uit huis geplaatst wordt, valt het onder de verantwoordelijkheid van de overheid. Dat geldt voor alles: veiligheid, zorg, ontwikkeling, liefde, en gezien en gehoord worden. Wanneer je binnen dat systeem, dat je zou moeten beschermen, geweld meemaakt en vervolgens niet geloofd wordt, veroorzaakt dat diepe wonden.

Na het rapport van de commissie-De Winter konden oud-jeugdzorgkinderen zich melden bij het schadefonds. Ik deed dat ook. Als 13-jarige meldde ik langdurig seksueel en fysiek geweld door twee pleeggezinnen. Ik werd destijds door mijn jeugdbeschermer zelfs voor leugenaar uitgemaakt. In een poging mij het zwijgen op te leggen, werd mij gezegd aangifte te doen. Daar werd ik volledig de grond in geboord. Beide zaken werden niet eens aangenomen. Mij werd verteld dat liegen over zulke feiten anderen schade toebrengt. Later werd wel aannemelijk geacht dat ik structureel en ernstig geweld heb meegemaakt. Ik ontving 5000 euro en een erkenningsbrief.

42 |

Maar erkenning zonder verandering voelt leeg.

Waar kan een kind vandaag veilig melden en geloofd worden? Het meisje van Vlaardingen liet zien dat geweld nog altijd voorkomt. We weten al jaren dat geweld in de jeugdzorg geen incident is. Als de overheid besluit dat een kind niet meer thuis kan wonen, dan hoort daar maximale veiligheid tegenover te staan. En als dat niet geboden wordt, dan moet erkenning meer zijn dan een symbolisch bedrag. Dan moet het voelbaar zijn in hoe we het systeem veranderen.

Een standbeeld is mooi.

Maar een kind dat vandaag veilig is, is vele malen belangrijker.

Corlien Bles

Ik doe haar vanaf
nu in bad

IN ONVEILIGHEID GEBONDEN

In 1984, op 14-jarige leeftijd, kwam ik vanuit een onveilige thuissituatie in de jeugdpsychiatrie terecht voor een opname van een jaar. Ik verhuisde naar een omgeving die enerzijds zeer vrij en open was, maar anderzijds alle bescherming ontbeerde, waar machtsstructuren leidden tot hernieuwde beschadiging van mijn kwetsbare jeugd.

Na een mislukte periode thuis volgde opnieuw een opname, elders, waar ik verbleef tot mijn 18e jaar.

Ik werd seksueel misbruikt door een psychiater en een begeleider, en er werd voortdurend dreiging gecreëerd met separaties, die ook daadwerkelijk plaatsvonden. Mijn onschuld verdween en mijn strijd is altijd gebleven: om mijzelf de moeite waard te vinden, om zelfvertrouwen te ontwikkelen, om gelijkwaardige relaties aan te gaan en om te leren omgaan met de gevolgen van een traumatisch verleden.

44 |

In onveiligheid gebonden.

Het bleef niet bij deze perioden; een reeks vergelijkbare ervaringen volgde. Ik vluchtte in verslaving en zelfvernietiging. Dat ligt achter mij. Ik ben het leven weer aan het leven en sta nu naast mijn medemens. Ik ben er, niet alleen voor mijzelf, maar ook voor hen die nog aan het begin staan van herstel.

Erkenning heb ik nooit gehad. Maar die geef ik mijzelf, iedere dag opnieuw.

Janite Brands

OP VLEUGELS

Ontsloten beweeg ik
Mij behoedzaam
Uit mijn cel
Het grijze gewicht
Van niemandsland
Blijft achter

Een kleurenpalet ontstaat
Staat op en verrijst
Verspreidt weer hoop
Herontdekt
De diepte ontstegen

Zo mag ik zijn
Zo mag ik bewegen
Volop leven
Op vleugels onderweg

Janite Brands

Ik voel me machteloos
Nummer 537
Gaat naar kamer
Zonder troost

Tara Artz

Tara Artz

VLAM

& VLEUGELS

DI VETRO
Glaskunst & Design
Jannie Sootweg

WAT MIJN LICHAAM NOOIT VERGAT

Twee uur in de auto, een rit die begint in rust maar langzaam verschuift zodra ik de Achterhoek in rijd, waar mijn handen zweterig worden en mijn adem zich verplaatst, alsof mijn lichaam al herkent wat mijn hoofd nog probeert te ontwijken en te ontkennen, alsof elke kilometer mij dichter brengt bij iets dat nooit echt is verdwenen maar stil in mij is blijven wonen.

In een flits naast mij zie ik een busje van de Dienst Justitiële Inrichtingen, hetzelfde soort busje waar ik ooit zat, klein gemaakt, vastgezet, mijn polsen omsloten door kou en controle, zonder stem, zonder keuze, zonder een weg naar buiten

Dit keer zit ik in mijn eigen auto, met diezelfde handen aan het stuur, vrij om te gaan, maar niet vrij van wat mijn lichaam nog steeds herhaalt en bewaart.

50 |

Ik kom aan en mijn gezicht glimlacht, maar mijn kaken verraden de spanning die zich vastzet in elke spier, terwijl kippenvel mijn nek beklimt en mijn hart een ritme vindt dat ergens tussen nu en toen blijft hangen, en ik mezelf influister waarom ik hier ben, omdat verhalen vastgelegd moeten worden, omdat wat hier gebeurde niet mag verdwijnen in stilte, omdat herinneringen, hoe zwaar ook, de enige getuigen zijn die blijven als niemand anders nog kijkt.

Ik stap naar binnen en ik ben niet alleen, er zijn professionals die naast mij lopen, die telkens weer proberen aan te kloppen bij mij, die vragen of het gaat, of ik wil stoppen, wat ik nodig heb, die blijven reiken met aandacht en nabijheid, maar terwijl zij mij zoeken, merk ik hoe ik mezelf niet kan vinden, hoe de verbinding naar binnen ergens is verbroken, hoe mijn lichaam schreeuwt in sensaties en mijn hoofd geen woorden meer vormt, alsof ik besta in lagen die elkaar niet meer raken.

De lange gangen strekken zich uit en mijn lichaam herkent ze sneller dan mijn blik ze kan plaatsens, en in een adem zie ik het weer, hoe vijf begeleiders om mij heen liepen terwijl twee mij vastgrepen, mijn armen, mijn benen, mijn lichaam slepend over de grond, omdat ik te moe was om nog te dragen wat ik voelde, te moe om nog te staan, te moe om nog te zijn wie ik was. En nu loop ik, met schoenen die de vloer raken, maar elke stap echoot, elke stap draagt een verleden dat niet stil wil blijven.

In de bakkerij ruik ik bijna een geur die zich mengt met herinnering, vers brood dat bijna zacht voelt in een plek die dat zelden was, en even lijkt het alsof tijd zich buigt, alsof iets warmes zich mengt met alles wat koud was.

Tijdens de pauze vergeet ik iets binnen en krijg ik de sleutel mee, een klein gebaar dat vrijheid zou moeten betekenen, maar mijn lichaam versnelt, mijn loop wordt korter, sneller, alsof ik iets doe wat niet mag, alsof elke seconde telt voordat iemand mij terugroept, en mijn vingers trillen wanneer ik de deur probeer te openen, alsof mijn handen niet meer weten hoe openen voelt als het mag en niet moet.

De deur valt dicht, het slot klikt, mijn adem breekt in stukken, en ik trek eraan met een paniek die sneller komt dan gedachte, totdat ik beseft dat ik de sleutel heb, dat ik eruit kan, dat ik niet vastzit, maar mijn lichaam gelooft het niet en beweegt al richting buiten, alsof veiligheid nog steeds ligt in rennen, in weggaan, in verdwijnen voordat iemand beslist dat ik moet blijven.

We lopen verder naar de isoleercel en ik ga mee, stap voor stap, maar mijn voeten stoppen bij de deur, omdat de muren nog steeds mijn stem dragen, mijn geschreeuw, mijn stilte daarna, en ergens

diep vanbinnen hoor ik een zin die blijft herhalen, zacht maar krachtig, breeikbaar maar waar: 'ik stap hier nooit meer naar binnen, nooit meer.'

De trap naar beneden vangt mijn gewicht en ik ga zitten onderaan, kijk omhoog en zie voor het eerst hoeveel licht hier binnenvalt, hoe het zich verspreidt over muren die ooit alleen donker leken, en ik zit daar, in dat licht, terwijl ik voel hoe deze plek nog steeds in mij leeft, niet als herinnering die vervaagt, maar als iets dat zich heeft vastgezet in mijn lijf, in mijn adem, in mijn tijd.

We lopen verder en de ruimtes zijn veranderd, de tralies voor de ramen verdwenen, de kamercellen zijn groter dan ik dacht, maar de houten bordjes met namen blijven, gekrast door kinderen die zichzelf wilden achterlaten omdat niemand hen echt meenam, en ik zie turven, dagen die werden geteld, stemmen die riepen in ritme en hoop: free mezelf, free naam, free iedereen. Woorden die botsten tegen muren maar bleven bestaan omdat wij bleven bestaan.

Mijn groep voelt anders en toch hetzelfde, de hekken nog aanwezig, de wc's normaal, en dan klinkt dat deuntje, die muziekknop, die tijd openbreekt, en voordat mijn hoofd begrijpt wat er gebeurt leun ik alweer tegen de muur, handen in mijn haar, mijn lichaam dat sneller spreekt dan mijn gedachten ooit kunnen bijhouden, alsof het verleden geen verleden is maar een plek waar ik elk moment weer kan landen.

Ik sta op en loop weg, maar de intercom klinkt, die lange toon van wachten, en mijn hand schiet naar mijn oor, automatisch, beschermend, een reflex die ouder is dan mijn woorden, dieper dan mijn wil, sterker dan mijn besef.

We ronden af, mijn hoofd bonkt, mijn lichaam trilt na, en in de auto wil ik verdwijnen, sneller dan toen, verder dan toen, alsof afstand nog steeds bescherming biedt.

En ergens, diep vanbinnen, voel ik het opkomen, een schreeuw die zich vormt maar geen geluid krijgt, een golf die wil breken maar stil blijft staan, omdat ik het niet los laat gaan

Ik blijf stil.

Ik rijd rustig naar huis.

En misschien ligt daar de verschuiving, klein maar krachtig, breekbaar maar echt,

dat mijn lichaam nog steeds terug kan naar toen en mij daarin kan verliezen,

dat anderen proberen mij te vinden wanneer ik mezelf niet kan zien, en dat ik, zelfs zonder mezelf helemaal te voelen,

| 53

toch blijf rijden,

toch blijf bewegen,

toch mijn weg naar huis hervind,

in een rit die niet alleen teruggaat,
maar ook, weer vooruit.

Mohini Awadhpersad

problemen omtrent carrière maken C/WIA - arbeidsongeschiktheid
 beperkte/ geen educatie • problemen op school • Financiële problemen
 Relaties, bvb. vriendschappen, werk- en romantische relaties • de maatschappij • geen normaal leven/ leven niet goed gekonnen • mijn leven is overleven •

Depressie • PTSS/PTSD •
 paniek aanvallen • persoonlijkheidsstoornis • traumatische klachten • angst • opdringerige herinneringen, woede • nachtmerries, hyperactivatie, alertheid, vermijding, prikkelbaar, bipolair stoornis • suicidaliteit, vertrouwensproblematiek (binding) partner, vriendschap, instanties • verslavingsproblematiek • slaapproblematiek • eetproblematiek • seksuele problematiek • angstklachten / stoornis (männen, faalangst, claustrofobie, confrontatie) • wraakgedachten / fantasieën • psychoses • problematiek omtrent zelfbeeld • zelfvertrouwen / onzekerheid • hechtingsproblematiek • burn-out • gespecificeerde psychische klachten • gerust van omringd • niet weten wat contact is met je zelf • angst voor contact • ik weet niet wie ik ben • gebrek aan empathie •

geen werk kunnen vinden / behouden • problemen met justitie • Relatie problemen / moeite met het aangaan / onderhouden van relatie • problemen met het strichten van een gezin / met goed functioneren in de maatschappij • geen normaal leven / leven niet goed gekonnen • mijn leven is overleven •

CG

Beeld: Cornelle Gogelein

Zie jij het in haar ogen, ze is van ver gekomen
Hoor jij het in haar stem, zoveel paden al belopen
Handen die zich telkens terug trekken
Keuzes die haar wereld stil leggen
De kansen blijken niet voor haar te zijn

*Leven werd overleven
Willen dat werd moeten
Tijd die werd besloten
Geen ruimte om te kiezen
Vrijheid gestolen
Gedachten zonder dromen
Angst legt het leven stil in haar*

Dit was waar zij naar streefde, in vrijheid dacht te leven
Het moment tussen donker en licht
Een eigen plek met ruimte voor haar pijn waar zij de
kansen kreeg om te groeien naar wie zij wilde zijn

Haar wens, haar droom blijft onbewoond
Eén kans, wat liefde en een beetje hoop
Iemand die in haar gelooft, een verandering is wat zij belooft
Verdriet, oud zeer, weer opgejaagd
Laat haar niet vallen is het enige wat ze vraagt
Laat hetgeen er is gebouwd nog even staan

*Leven werd overleven
Willen dat werd moeten
Tijd die werd besloten
Geen ruimte om te kiezen
Vrijheid werd gestolen
Gedachten zonder dromen
Angst legt het leven stil in haar*

Zie jij het in haar ogen?

Lieve jij,

Niet iedereen groeit op in een veilige en stabiele omgeving. Ik was 9 maanden oud toen ik voor het eerst uit huis werd geplaatst. Daarna volgden nog 15 verhuizingen.

Maar wat ooit overleven was, is vandaag mijn kracht.

Vanuit die ervaring is mijn werk ontstaan. Als (h)erkenning schreef ik mijn album en gelijknamige theatervoorstelling **Valse Start, na een jeugd vol zorg**. Een eerbetoon aan iedereen die heeft moeten vechten om verder te komen, en een boodschap van hoop voor wie daar nog middenin zit.

Als zangeres, maker en dagvoorzitter geef ik een stem aan wat vaak ongezegd blijft. Ik verbind mensen door muziek en verhalen en creëer ruimte voor bewustwording, ontwikkeling en echte verbinding.

Mijn missie is om liefdevolle verbinding, emotionele bewustwording en innerlijke veiligheid te versterken, zodat mensen kunnen groeien in vertrouwen en kinderen kunnen opgroeien in een veilige en liefdevolle wereld.

Scan en luister mijn verhaal.

**Liets,
Moraya Lopez**

Contactgegevens

- www.moraya.nl
- info@moraya.nl
- Moraya Lopez

ONGEMERKT MOMENT

Soms zit vooruitgang niet in grote doorbraken,
maar in een klein, bijna ongemerkt moment.

Vandaag moest ik iets doen, iets wat veel emoties oproep.
Dat was niet nieuw. Wat wél nieuw was, was wat er níét gebeurde.

Waar ik vroeger overspoeld werd door herinneringen, beelden en gevoelens uit het verleden, bleef ik nu in het hier en nu. De emoties waren er, maar ze namen me niet meer mee terug. En ineens beseft ik: dit is heling.

Voor iedereen die te maken heeft (gehad) met kindermishandeling of geweld — ook binnen de jeugdzorg — en die nog midden in dat proces zit:

Heling betekent niet dat je niets meer voelt.

Heling betekent dat wat je voelt je niet meer volledig overneemt.

Dat gaat in stapjes. Soms zo klein dat je het bijna mist, tot je ineens denkt: *'Hé... dit is anders dan eerst.'*

En dat moment is betekenisvol. Dat is groei.

Dus als jij nog in die fase zit waarin alles rauw en intens is:

houd vol. Niet omdat het makkelijk wordt, maar omdat jij langzaam sterker wordt dan wat je hebt meegemaakt.

Stap voor stap.

In jouw tempo.

Heling is mogelijk.

En ja, zelfs in kleine momenten al zichtbaar.

Daisy Petrona

**HEALING DOESN'T MEAN THE DAMAGE
NEVER EXISTED.
IT MEANS THE DAMAGE NO LONGER
CONTROL OUR LIVES**

Unknown

DE ERFSCHAT

ROMAN

Marlene van Steensel

ParisBooks

DE ERFCHAT

De verhalen in *Stemmen van Erkenning* laten zien hoe ervaringen van geweld, onveiligheid en gemis niet op zichzelf staan.

De Erfchat is een bio-fictieve roman, gebaseerd op autobiografische fragmenten uit mijn jeugd, waarin zichtbaar wordt hoe dit soort ervaringen generaties kunnen doorwerken. Net als velen begon ik vaker aan mijn levensverhaal, zoekend naar een vorm waarin verschillende perspectieven samenkomen. De roman kreeg echt richting toen ik in 2018 besloot naar de Schrijversacademie te gaan.

Het verhaal volgt Lotte, die na het overlijden van haar moeder terecht komt in een streng gereformeerd, van de buitenwereld afgesloten Jeugddorp. Daar komt zij tegenover de autoritaire psycholoog Van Veen te staan. Wat zij als kind meemaakt, blijft voelbaar tot in haar volwassen leven.

| 61

*‘De melancholische klanken vertellen het verhaal van de zoektocht naar onvindbare vaders, naar ouders die te vroeg zijn gegaan en niet beschikbaar zijn. Het verhaal van het kind in je dat, tegen beter weten in, op zoek blijft. Het kind dat bij de halte is blijven staan waar het achtergelaten is in de hoop dat ze toch nog door haar ouders wordt opgehaald. Het verhaal in mineur: de melodie van het onvervulde verlangen.’ — tekstfragment uit *De Erfchat**

‘... de roman biedt een scherpe blik op de jeugdzorg en, impliciet, op bredere institutionele misstanden (...) De onthulling van hoe macht en afhankelijkheidsrelaties vaak tot corruptie leiden, zowel op persoonlijk als institutioneel niveau, confronteert je met een schrijnende realiteit. Het falen van de jeugdzorg is geen issue uit het verleden, maar een probleem dat nog steeds bestaat.’

— Anna Hudson, Hebban-team

Marlene van Steensel

IK DACHT DAT HET OVER DE KINDEREN GING

Ik dacht dat het over de kinderen ging.

Maar het ging over de medewerkers.
Over werkdruk en waardering,
over recht hebben op meer van alles meer —
deels terecht, dat ook,
maar intussen.

Het ging over de gezinshuizen.
Over contra's, over complex,
het ging over veiligheid, niet van het kind, maar van henzelf.
Over lastige ouders. Hele lastige, eigen ouders.

62 | Het ging over de pleegouders.
Over hun belangen, hun stem, hun plek.
Hun wens voor een meisje in een roze tutu,
iets wat je trots kon tonen.
Begrijpelijk.
Maar ergens in dat proces
verdween een naam.

Het ging over het geld.
Altijd ook over het geld.
Over tarieven en tekorten, percelen en producten
en wat het systeem zich kan veroorloven —
nooit over wat een kind zich
niet kan veroorloven te missen.
Het ging over de branchevereniging.
Over posities en carrières en rangordes tussen organisaties,
over wie er aan tafel zit en hoe die tafel heet.

En ergens, als allerlaatste,
ging het over de kinderen.

Toen ik dat probeerde om te draaien,
werd het persoonlijk gemaakt.
Alsof ik het probleem was.
Niet de volgorde.

Maar dat kind.
Dat kind was ook niet het probleem.

Het gedrag dat je zag?
Normaal.
Normaal voor wat er gebeurde.
Normaal voor wat er om hen heen stond —
mensen, systemen, belangen,
een hele wereld die draaide
om alles behalve hen.

| 63

En toch.
Als je echt keek.
Als je vertrok vanuit wat een kind kan
in plaats van wat het niet kan —
dan zag je kracht.
Veerkracht.
Wijsheid die niemand had verwacht.

*Geef het een kans.
Geef het tien kansen als het nodig is.
En vraag het dan.
Vraag wat het kind wil.
Luister.
Beweeg mee.
Want het kind bepaalt zelf
of en hoe het 'gered' wil worden.*

Lesia Kop, oud bestuurder pleegzorg en gezinshuizorg

PODIUMKUNSTEN

Als ervaringsdeskundige, theatermaker en singer-songwriter breng ik verhalen tot leven die raken, confronteren en verbinden. Vanuit mijn eigen ervaringen binnen de jeugdzorg en GGZ vertaal ik persoonlijke ervaringen naar kunst met impact. Mijn werk ontstaat op het snijvlak van theater, muziek en maatschappelijke betrokkenheid, met één duidelijke missie: bijdragen aan meer menselijkheid en liefdevolle zorg.

In mijn voorstellingen, lezingen en optredens laat ik zien wat er schuilgaat achter gedrag, diagnoses en systemen. Niet alleen om te informeren, maar vooral om te laten voelen. Mijn kernboodschap is helder: liefde werkt beter. Ik neem mensen mee in mijn verhaal en nodig hen uit tot reflectie en dialoog. In interactieve theaterlezingen en congresvoorstellingen breng ik thema's als jeugdzorg, suïcidaliteit en eetstoornissen dichtbij vanuit cliëntperspectief. Als dagvoorzitter verbind ik mensen met ruimte voor inhoud, energie en betrokkenheid. In mijn muziek zoek ik naar woorden voor wat moeilijk uit te spreken is. Als trainingsactrice help ik professionals verder te kijken dan gedrag alleen, en oog te hebben voor wat daarachter schuilgaat.

Ik wil bijdragen aan een zorg die verder kijkt dan systemen en cijfers, en ruimte maakt voor echte verhalen. Want pas wanneer we écht luisteren, ontstaat ruimte voor groei, begrip en verbinding.

64 |

Carlijn Podiumkunsten

Carlijn Hoogeveen

Ervaringsdeskundige | Singer-songwriter
Theatermaker | (Trainings)actrice | Spreker

CARLIJN

Carlijn Hoogeveen

@carlijn.hoogeveen

info@carlijnpodiumkunsten.nl

www.carlijnpodiumkunsten.nl

Explosieve Ervaringen:

Onderzoek naar kindermishandeling, erkenning & eerherstel van oud-bewoners van "Jeugdorp De Glind"

Annemiek Harder & Marlene van Steensel

ERKENNING

VAN WC'S TOT EMPATHIE

Waarom heeft een instelling aparte wc's voor kinderen en medewerkers? Met deze vraag begon ik in 2019 samen met Margriet Lenkens de blog *Jeugdzorgprofessionals moeten empathischer zijn* op [Socialevraagstukken.nl](https://socialevraagstukken.nl). We wilden daarmee laten zien dat gelijkwaardigheid vaak zichtbaar wordt in kleine, alledaagse dingen. Daarbij verwezen we naar het promotieonderzoek van Vanessa Olivier-Pijpers (2020) naar de organisatiecontext in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Zij beschreef hoe in minder goed functionerende woongroepen begeleiders bewoners soms als 'andere mensen' zien. Dat komt bijvoorbeeld tot uiting in het bestaan van wc's die alleen voor medewerkers zijn.

Ongelijkwaardigheid en geweld

Gelijkwaardigheid is ook in de jeugdzorg niet vanzelfsprekend. Onderzoek laat zien dat ongelijkwaardigheid en geweld tegen kinderen in de jeugdzorg regelmatig voorkomen. In het rapport *Explosieve Ervaringen: Onderzoek naar kindermishandeling, erkenning & eerherstel van oud-bewoners van 'Jeugdorp De Glind'* (februari 2026) geef ik samen met Marlene van Steensel een overzicht van eerdere publicaties van de afgelopen decennia. Dat overzicht is niet volledig. Zo ontbreekt bijvoorbeeld het onderzoek van Sophie de Valk (2019) naar repressie in de jeugdzorg: het gebruik van macht door hulpverleners om jongeren doelbewust tot bepaald gedrag te dwingen, hen te straffen of hun autonomie in te perken. Ook in het onderzoek naar Jeugdorp De Glind komt ongelijkwaardigheid duidelijk naar voren. Slachtoffers beschrijven hoe meldingen van mishandeling niet werden geloofd. De bestaande machtsverhoudingen tussen kinderen, volwassenen en de organisatie speelden een belangrijke rol in het laten voortbestaan van het geweld. Een slachtoffer verwoordt het als volgt: *'Er werd niet over gesproken, men liet het slachtoffer geloven dat het geweld aan het eigen gedrag te wijten was, er werd niet ingegrepen en ook, de groepsleiding deed mee'*.

Erkenning en empathie

68 | Meer gelijkwaardigheid in de jeugdzorg kan ontstaan door naast professionals vaker ervaringsdeskundigen in te zetten en door contact tussen lotgenoten mogelijk te maken. Dat zorgt voor meer wederkerigheid en het delen van eigen ervaringen. In de traditionele hulpverleningsrelatie is er vaak vooral sprake van eenrichtingsverkeer: de hulpverlener weet veel over de jongere, maar andersom is dat niet het geval. Hoewel er nog beperkt bewijs is voor de effectiviteit van de inzet van ervaringsdeskundigen en lotgenotencontact, laat het promotieonderzoek van Margriet Lenkens (2022) zien dat ervaringsdeskundigen vaak empathie tonen, minder snel oordelen, als geloofwaardige rolmodellen worden gezien, hoop bieden en gemakkelijk een vertrouwensband opbouwen. De inzet van ervaringsdeskundigen kan bijdragen aan meer gelijkwaardigheid, maar ook van professionals zelf wordt gevraagd om gelijkwaardiger te werken. Het tonen van empathie, het vermijden van vooroordelen en het opbouwen van een goede samenwerkingsrelatie zijn belangrijke voorwaarden om de jeugdzorg menselijker en gelijkwaardiger te maken. Wanneer hulpverleners zich verplaatsen in de beleving, gevoelens en drijfveren van jongeren en daar zorgvuldig naar handelen, kunnen jongeren zich gehoord, gezien en erkend voelen – een noodzakelijke basis voor goede hulp. Vanuit dat perspectief zijn aparte wc's voor kinderen begrijpelijk wanneer zij nog klein zijn. Maar dat wordt anders wanneer jongeren even groot zijn als de medewerkers. Juist in zulke ogenschijnlijk kleine keuzes wordt zichtbaar hoe er naar jongeren wordt gekeken: als gelijkwaardige mensen, of als 'de ander'.

Een toekomst zonder geweld in de jeugdzorg vraagt om voortdurende reflectie op hoe machtsverschillen doorwerken in het alledaagse handelen — tot aan de inrichting van een gebouw aan toe.

**Annemiek Harder, hoogleraar orthopedagogiek,
Erasmus universiteit**

Vertrouwen

Erkenning

Waarde

Vleilig zijn

Liefdevolle aandacht

Recht van het kind

NIET ALLEEN EEN DOSSIER

Soms voelt het alsof mensen je hele leven proberen samen te vatten in een paar verslagen. Alsof een paar observaties ineens bepalen wie jij bent.

Maar niemand ziet de nachten waarin je overeind probeert te blijven. Niemand schrijft op hoe hard je vecht om niet op te geven. En niemand ziet hoeveel kracht het kost om jezelf bij elkaar te houden terwijl anderen over jouw leven beslissen.

Ik ben opgegroeid binnen een systeem dat veiligheid moest bieden, maar waar ik me lang niet altijd veilig in heb gevoeld.

Wat mij het meeste pijn deed, was niet alleen wat er gebeurde, maar het gevoel dat er vaker óver mij werd gepraat dan mét mij. Alsof mijn stem minder waard was dan een rapport.

En toch ben ik blijven vechten.
Voor mezelf.
Voor erkenning.
Voor het recht om gehoord te worden als mens, en niet alleen bekeken te worden als 'casus'.

Dat is ook waarom dit voor mij
zo belangrijk is.
Omdat ik merk dat veel verhalen
nog steeds niet écht gehoord worden.
Omdat ik nog steeds bezig ben
met het vragen om erkenning.
En omdat ik op dit moment nog altijd vecht
voor het heropenen van de Commissie De Winter.

Niet vanuit boosheid alleen,
maar omdat ik geloof dat dingen pas
kunnen veranderen als mensen bereid zijn
om echt te luisteren.

Achter ieder dossier zit een kind.
Een mens.

Iemand die niet vergeten mag worden.
En soms begint erkenning gewoon daar:
bij eindelijk gezien worden.

Nikita van Hartingsveldt

ALS IK KON KIEZEN

Als ik kon kiezen, had ik liever een leven zonder.
Zonder de littekens van alles wat ik heb doorstaan.
Zonder steeds opnieuw door die triggers te moeten gaan.

Velen van ons raakten als kind al heel vroeg zo veel kwijt.
Gevoel van eenzaamheid, weinig begrip, ruimte voor groei of mededogen. We groeiden op in een omgeving van manipulatie, machtsmisbruik en stelselmatig geweld, terwijl niemand ons daarin wilde geloven.

Met dit vertekende beeld van opgroeien
is 'gezond' groot worden vaak een innerlijke strijd.
Een eigen 'zelf' ontwikkelen en de pijn verwerken
kost ruimte en tijd.

72 | Het was vaak erg pijnlijk om me zo te voelen,
maar ik begrijp nu mijn gedrag:
waarom ik van mezelf als volwassen vrouw
nog altijd zo veel niet mag.

Met vallen en opstaan,
in een zeer ontwricht en gecompliceerd leven,
heb ik geprobeerd mijn hoofd recht te houden
en mijn doelen na te streven.

Gelukkig heb ik daarbij mijn innerlijke kind
de hand kunnen reiken.
Door trouw te blijven aan mijn ziel
heb ik mijn hart weer weten te bereiken.

Dit alles heeft me laten inzien dat een ongelukkige jeugd geen verlengstuk van de toekomst hoeft te zijn.

Het gaat om het loslaten van innerlijke boosheid. Die staat te allen tijde verbonden met liefde, schuld en verdriet. Als dat lukt, kun je jezelf vergeven, en dus ook anderen. Waardoor je jezelf, maar ook hen, opnieuw lief kunt hebben.

Mieke de Kuiper

LEVENSLANG HELEN

Van mijn dertiende tot mijn zestiende zat ik in het Johanna Frederika Huis en daarna tot mijn negentiende in een pleeggezin. Het afgesneden zijn van mijn familie en Indische vriendjes was een rode draad in mijn leven en uitte zich in het gevoel: ik hoor hier niet thuis.

De erkenning kwam pas heel laat, bij de dokter. Ik moest zo ontzettend huilen, heel diep van binnen. Ik had voor mezelf erkend dat me iets was overkomen. Dat was het begin van een eerste proces van levenslang helen. Het is daarom ook goed dat er een monument komt.

74 | Ik ben bijna 71 en wil twee anekdotes beschrijven die voor mij helend hebben gewerkt: Op een workshop bonsai was ik geconcentreerd bezig met het bedraden van een Multi Rosa plant. Daarna voelde ik me een paar dagen eenzaam en verdrietig. Deze emoties herkende ik ook uit het tehuis en het pleeggezin: het gevoel van afgesneden zijn.

De tweede was de documentaire *Simone en de roofstaat*, die ik op tv zag. Daarin werd een dankritueel getoond van chief Vincent Mann, die bij het afscheid tegen Simone zei: 'Elke dag van ons leven is een dag om te helen. Een dag waarop we werken aan vergeving en begrip. En verantwoordelijkheid nemen voor al onze daden.'

Ook de haiku over Kaurischelpen staat voor heling: 'Je innerlijk thuis meenemen, dat hebben we allemaal in ons.'

Meike Pangkey

KAURISCHELLEN

Kaurischellen als porselein
In een katoenen zakje bewaard
Haar eigen huis meegenomen

Meike Pangkey

Weet je...

76 |

Ik word in
de jeugdzorg
mishandeld
en **waarom**
doet **niemand**
iets

www.stichtingpraat.nl

HET MONUMENT TEGEN GEWELD IN DE JEUGDZORG

Voor jongeren die leefden in een wereld,
waar liefde een regel was en geen gevoel,
waar vrijheid een grens was en geen horizon,
waar geweld geen woord was, maar waarheid,
waar waarde gemeten werd naar gemakzucht,
waar de psyche gebroken werd zonder opbouwplan,
waar je waardeloos was.

|77

Voor mij staat dit monument in het teken van het verleden.

Op 72-jarige leeftijd is mijn toekomst betrekkelijk.

Maar niet die van de vele jongeren die jeugdzorg nodig zullen hebben.

Voor hen hoop ik dat zij dit nooit meer hoeven mee te maken.

Hans Wagenaar † 2025,
lotgenoot en voormalig bestuurslid van Stichting NMGJ

ERVARINGEN DIE VERSCHIL MAKEN

Geweld in de jeugdzorg is niet altijd zichtbaar. Voor veel jongeren zit de impact daarvan ook in het structureel niet gehoord worden, machteloosheid en het gevoel dat anderen beslissen over hun leven. Dat kan diepe sporen nalaten. Erkenning begint soms klein: iemand die jou ziet, iemand die naar jouw verhaal luistert.

Bij Stichting ExpEx zetten jongeren met ervaringskennis zich iedere dag in voor een jeugdzorg zonder geweld. Jongeren die zelf ervaring hebben met jeugdzorg worden opgeleid tot Experiences Experts. Zij delen hun verhaal, geven trainingen, workshops en gastlessen en zetten hun kennis in binnen hulpverlening, beleid en onderwijs. Zij maken zichtbaar wat dwang, controle en uitsluiting met jongeren doen, maar ook wat jongeren nodig hebben: vertrouwen, gelijkwaardigheid, veiligheid en menselijke relaties.

78 |

ExpEx zijn actief betrokken bij gesprekken over de af- en ombouw van de gesloten jeugdzorg. Zij spreken met beleidsmakers, gemeenten en politici over de gevolgen van gesloten plaatsingen, afzondering en machteloosheid. Daarbij brengen zij niet alleen pijnlijke ervaringen naar voren, maar ook ideeën voor verandering.

De afgelopen jaren zijn ervaringen van jongeren steeds zichtbaarder geworden in het maatschappelijke gesprek over geweld in de jeugdzorg. Via bijeenkomsten, theater, podcasts en gesprekken met professionals doorbreken jongeren stilte en schaamte rondom wat zij hebben meegemaakt.

Maar niet alle impact zit in beleid. In ervaringscafés ontmoeten jongeren elkaar voor herkenning en steun. Om te ontdekken dat zij niet alleen staan in wat hen is aangedaan.

De Dag van de onthulling van het monument 'De Erkenning' sluit daar direct op aan. Erkenning betekent dat ervaringen benoemd mogen worden en jongeren serieus genomen worden in wat zij hebben meegemaakt. Want verandering begint wanneer ervaringen niet langer worden weggewuifd of verborgen gehouden.

'De Erkenning' gaat daarom niet alleen over terugkijken, maar ook over vooruitkijken. Over een samenleving waarin jongeren niet eerst hoeven te breken voordat er geluisterd wordt.

Janet Haring, Stichting ExpEx

ERKENNING: GEEN AFSLUITING MAAR EEN OPDRACHT

Gezien, gehoord en serieus genomen worden. Daar begint alles. In de jeugdzorg is juist dat te vaak misgegaan. Kinderen zijn niet gehoord in hun angst, verdriet, boosheid of verwarring. Te vaak werd gereageerd op hun gedrag, zonder te zien dat dit gedrag een vorm van overleven was. Juist daarom raakt dit monument mij. Het is meer dan steen, vorm of plek. Het is een erkenning van wat te lang niet erkend werd. Van kinderen die onvoldoende beschermd zijn.

80 | Kinderen maakten geweld, vernedering of onveiligheid mee binnen systemen die hen juist hadden moeten beschermen. Dat betekent dat er iets diep mis gaat. Het vraagt ons ook eerlijk te zijn over het heden. Ook nu krijgen kinderen in de jeugdzorg helaas te maken met geweld, vernedering of onveiligheid. Erkenning van het verleden mag nooit een manier worden om het heden buiten beeld te houden.

Die erkenning is geen afsluiting. Het is een begin. Van onder ogen zien wat ook vandaag nog gebeurt. Van luisteren naar wat we liever niet willen horen. Van verantwoordelijkheid nemen voor het recht van kinderen op veiligheid, menswaardigheid en liefdevolle nabijheid. Mijn hoop is dat dit monument ons blijft herinneren aan die opdracht. Dat ieder kind in de jeugdzorg mag voelen: mijn verhaal doet ertoe en zich gezien, gehoord en gehoord voelt.

Mascha Struijk
Professional vanuit je hart

KINDERRECHTEN ALS KOMPAS

Het monument 'De Erkenning' staat niet alleen voor het verleden, maar raakt aan de kern van kinderrechten vandaag. Kinderen die in de jeugdzorg terechtkomen, vallen onder de directe verantwoordelijkheid van de overheid en hebben recht op bescherming, veiligheid en waardigheid, zoals vastgelegd in het VN-Kinderrechtenverdrag.

Dat zoveel kinderen deze bescherming niet hebben gekregen, is een pijnlijke constatering en een duidelijke schending van die rechten. Dit monument geeft erkenning aan hun ervaringen en maakt zichtbaar wat te lang onzichtbaar bleef. Tegelijkertijd legt het een opdracht neer voor de toekomst: kinderrechten moeten altijd het uitgangspunt zijn in beleid en praktijk. Erkenning krijgt pas betekenis als zij gepaard gaat met blijvende inzet om elk kind daadwerkelijk te beschermen.

Brigitte Boswinkel, Directeur Kinderrechtencollectief

| 81

KinderrechtenCollectief

Heb je te maken met geweld?

Dit is waar een vertrouwenspersoon jou bij kan helpen:

Ik luister naar je.

Ik neem jouw verhaal serieus.

Ik geef je advies over wat je kunt doen als je met geweld te maken hebt (gehad).

Ik kan je adviseren en ondersteunen als je aangifte wil doen na een geweldincident.

Ik help je om je stem te laten horen, je verhaal te doen en voor je rechten op te komen.

KRACHT EN KWETSBAARHEID

Binnen mijn rol bij Jeugdstem zie ik ingrijpende ervaringen en de behoefte aan verandering samenkomen. In de themabijeenkomsten en dialoogsessies die ik begeleid, draait het om ruimte creëren waarin verhalen verteld kunnen worden en erkenning ontstaat. Jongeren en professionals ontmoeten elkaar van mens tot mens.

Geweld is een zwaar en beladen onderwerp, omgeven door stilte en schaamte. Veel jongeren hebben ervaren dat er niet naar hen werd geluisterd of dat hun woorden werden betwijfeld. Daarom is het essentieel een veilige situatie te creëren waarin zij zich gehoord en gezien voelen. Tijdens de sessies zie ik kracht en kwetsbaarheid naast elkaar. Jongeren delen verdriet, onveiligheid en woede, vaak voortkomend uit onrecht. Het uitspreken van ervaringen helpt bij verwerking. Wanneer een jongere merkt dat er écht geluisterd wordt, zonder oordeel, dan kan dat een eerste stap zijn naar herstel.

| 83

Voor professionals bieden gesprekken inzichten. Zij leren verder kijken dan beleid en protocollen en opnieuw verbinden met de mens achter het dossier. Dialoog brengt perspectieven samen en maakt zichtbaar waar verbetering nodig is. Het vergroot bewustzijn van wat veiligheid voor een kind betekent en menswaardigheid.

In de themabijeenkomsten ontstaat beweging. Door kennis en ervaringen te delen wordt het taboe doorbroken. Organisaties worden zich bewuster van hun rol in het tegengaan van geweld en het draagt bij aan een open cultuur waarin reflectie en leren centraal staan. De gesprekken zijn niet eenvoudig maar openheid is de basis voor verandering. Ik geloof dat wanneer jongeren zich veilig voelen en hun stem ertoe doet, er ruimte ontstaat voor hoop, hoop op een toekomst zonder geweld.

Jayanti, Vertrouwenspersoon en coördinator geweld in de jeugdzorg, Jeugdstem

ECHTE AANDACHT
MAAKT HÉT VERSCHIL

GEBROKEN BELOFTE

De belofte van veiligheid Een uithuisplaatsing is een heel ingrijpende maatregel in een kinderleven, bedoeld om veiligheid te bieden daar waar het thuis niet langer gaat. Op dat moment nemen wij als maatschappij de verantwoordelijkheid over. Wij beloven het kind dan een veilige, stabiele plek waar groei en ontwikkeling weer mogelijk zijn.

Onze collectieve tekortkoming Vandaag moeten we de moed hebben om onder ogen te zien dat we die belofte te vaak hebben gebroken. Als maatschappij zijn we er niet in geslaagd om voor ieder kind die veilige haven te zijn. Integendeel: we hebben kinderen laten verblijven op plekken die geen rust brachten, maar juist nieuw trauma veroorzaakten.

Het gewicht van erkenning Het is onze plicht om dit falen onvoorwaardelijk te erkennen. Zonder onze erkenning leggen zij de schuld bij zichzelf. Zolang wij als volwassenen, als zorgsysteem en als samenleving niet uitspreken wat er mis is gegaan, blijven kinderen de lasten daarvan dragen.

We weten dat dit onrecht hen niet aan te rekenen valt. Door te zwijgen over ons eigen tekortschieten, maken we onszelf schuldig aan nog meer onnodig leed.

Erkenning, is de eerste stap naar herstel!

Rene van de Camp
Stichting Kico/Heppie (t)Huis

ERKENNEN VAN LEED NODIG VOOR LEREN

Als we over leren in de jeugdhulp spreken, dragen we een hoopvolle en toekomstgerichte boodschap uit: elke dag wordt er geleerd. Jongeren, ouders, professionals, beleidsmakers, bestuurders, onderzoekers en opleiders leren van ervaringen, collegiale reflectie, onderzoek en nieuwe kennis. Er is betrokkenheid en inzet om het goede te doen.

Er klinkt ook een andere boodschap. Ervaringen van kinderen, jongeren en ouders die klem zijn komen te zitten. Die schade hebben ervaren door hulp die werd geboden of juist niet. Door onmachtig, onhandig, onwetend of onkundig handelen. Door inzichten en aanpakken die schadelijk bleken. En ook door grensoverschrijdend en gewelddadig handelen. Deze ervaringen van vroeger en van nu hebben grote invloed op levens. Dat vraagt om erkenning.

86 |

Beide boodschappen móeten naast elkaar bestaan. De ervaringen wijzen steeds weer op het belang van luisteren, van terughoudendheid in het ingrijpen in levens van anderen en het serieus nemen van het perspectief van kinderen en gezinnen in iedere vorm van hulp. Dat moet blijvend verankerd raken in ons leren.

Het Monument Geweld in de Jeugdzorg en de publicatie *Stemmen van Erkenning* maken het leren onontkoombaar. Ze geven zichtbaarheid aan geweld, misbruik en de doorwerking daarvan, en bieden een basis voor dialoog. Dat is ongemakkelijk. En noodzakelijk.

Vanuit Kwaliteit en Blijvend Leren (KBL) geven we ervaringen van kinderen, jongeren en ouders een centrale plek. Het erkennen van leed is belangrijk voor leren en maakt ruimte voor herstel, reflectie en verbetering. Daarom draagt KBL graag bij aan deze publicatie en leergesprekken.

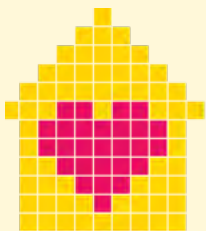
Karlijn Stals en Onno de Zwart,
directeuren/netwerkleiders KBL

HET VERGETEN KIND

Het Vergeten Kind zet zich in voor kinderen in Nederland die opgroeien in een onveilige of instabiele thuissituatie omdat er thuis veel problemen zijn zoals verwaarlozing, mishandeling en armoede. Dit laat diepe sporen na in de ontwikkeling van een kind. Soms wonen kinderen zelfs niet meer thuis. Het doel van de organisatie is dat deze kinderen gezien en gehoord worden en dat ze op een veilige en liefdevolle plek wonen. Zodat zij zich positief kunnen ontwikkelen en hun eigen plek in de maatschappij vinden.

Meer weten over de strijd van Het Vergeten Kind voor een aandachtsvolle jeugdzorg? Kijk op www.vergetenkind.nl Daar vind je onder andere het Conceptontwerp kleinschalig wonen en een webinar over de aandachtsvolle woonvoorziening: het Heppie (t)Huis.

HET
VERGETEN
Kind

Vanuit mijn eigen ervaringen in de jeugdzorg begeleid ik professionals en teams om weer te werken vanuit wat er écht toe doet:

verbinding, vertrouwen en menselijkheid
— voorbij regels en protocollen.

Want ieder mens verdient het om gezien en gehoord te worden.
Training | coaching | workshops | persoonlijke ontwikkeling

Mireille Molenaar
www.werkvanuitjehart.nl

WAAR BEGINNEN?

Waar begin ik, als ik iets wil schrijven over mijn ervaringen in de jeugdzorg dat kan bijdragen aan *Stemmen van erkenning*?

Met het besef dat ik in een wereld terecht ben gekomen waar ik voorheen niets van afwist?

Met het besef dat het in Nederland erg veel uitmaakt waar je wieg staat?

Met het inzicht dat je het verst komt wanneer je je kan aanpassen? En dat het dus niet gaat om worden of zijn wie je bent?

Met het besef dat veel mensen bang zijn in de jeugdzorg: kinderen, jongeren, ouders, medewerkers, managers en bestuurders? Dat deze angst verlamt, waardoor er nauwelijks iets beweegt, laat staan verandert?

Met het inzicht dat de overheid nog steeds van een maakbare wereld uitgaat?

90 |

Met het besef dat vernieuwing nooit van de grond kan komen wanneer het geïntegreerd moet worden in het huidige systeem?

Met het besef dat de stem van mensen met ervaring in de jeugdzorg niet wordt meegenomen, tenzij zij zich hebben laten scholen binnen de regels van het systeem — en dat zelfs dan deze kennis niet gelijkwaardig wordt meegenomen?

Of met het besef dat veel kinderen en jongeren te maken hebben gehad met geweld in de jeugdzorg, en dat dit op dit moment nog steeds plaatsvindt?

Met het besef dat de belangen van organisaties vaak groter zijn dan de belangen van het kind waarvoor zij zorg dragen?

Met het inzicht dat we alleen echt vooruitgang kunnen boeken door het verleden volledig onder ogen te zien? Dat het tijd is om de pijn en het onrecht dat velen hebben geleden te erkennen?

Met de hoop dat het monument dat nu wordt onthuld niet slechts symbolisch is, maar een wake-up call: een duidelijk signaal dat we niet meer weggijken, maar samen moedig voorwaarts gaan — voor gerechtigheid, voor een jeugdzorg die echt recht doet aan de kwetsbaarheid en kracht van ieder kind.

Daar begin ik!

Ingrid Rebel,
Radicale vernieuwing Jeugdzorg

Altijd als mens

PPPP

'Violence against children is never justifiable. Nor is it inevitable. If its underlying causes are identified and addressed, violence against children is entirely preventable.'

Kofi Annan

United Nations, 2006

KINDERRECHTEN

Waar hebben alle kinderen recht op?

- Bescherming tegen discriminatie
- Beslissingen die goed zijn voor jou
- Een omgeving waar je kunt (over)leven en groeien
- Een identiteit: weten wie je bent
- Een band met je ouders
- Informatie en eigen mening
- De vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst
- Privacy en een privéleven
- Een goede opvoeding
- Bescherming tegen misbruik, mishandeling en verwaarlozing
- Een goede gezondheid
- Eten, drinken en een dak boven je hoofd
- Onderwijs dat bij je past
- Genoeg tijd om te rusten en spelen
- Bescherming tegen zware straffen

Meer weten? Scan de QR-code of ga naar:

www.kinderombudsman.nl/system/files/inline/Blauwe-boekje-Kinderrechtenverdrag.pdf

NAWOORD - HET STOPT HIER NIET

Zeven jaar zijn verstreken tussen de publicatie van *Onvoldoende Beschermd* van de Commissie De Winter, waarin structureel geweld in de jeugdzorg werd aangekaart, en de onthulling van het monument *De Erkenning*. Uit dat rapport bleek dat één op de tien kinderen in de jeugdzorg geweld meemaakte, gemiddeld zeven jaar lang.

In dit boekje zijn stemmen verzameld van mensen die kunnen zeggen: *Ik was één van hen. Eén van die duizenden kinderen*. Hun verhalen zijn geen incidenten en geen verleden tijd. Het zijn getuigenissen van een systeem dat kinderen onvoldoende beschermt.

Het monument is één van de erkenningsmaatregelen uit het rapport De Winter. Je zou willen dat met deze erkenning lessen zijn geleerd en een andere tijd is aangebroken, waarin kinderrechten leidend zijn en geweld in de jeugdzorg niet langer voorkomt. Die conclusie kunnen we helaas niet trekken. Getuige deze stemmen en recent onderzoek is geweld in de jeugdzorg nog altijd actueel. Zelfs de Verenigde Naties hebben zich uitgesproken over ernstige schendingen van kinderrechten binnen de Nederlandse jeugdzorg.

Naar aanleiding van het indringende rapport van de Commissie De Winter werden drie trajecten gestart: erkenning, voorkomen van geweld en blijvend leren. Maar wat dit heeft opgeleverd voor kinderen in de jeugdzorg is nauwelijks zichtbaar. Dat maakt de stemmen in deze bundel extra urgent.

Er groeit een steeds bredere beweging van mensen die niet langer accepteren dat kindermishandeling in de jeugdzorg wordt weggezet als onvermijdelijk of bijzaak. Steeds meer mensen en organisaties spreken zich uit, ook richting bestuurders en instellingen die te vaak verantwoordelijkheid uit de weg gaan. Daarmee zeggen we:

Het stopt hier niet.

Daisy Petrona en Marlene van Steensel

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de volgende organisaties:

- Stichting Praat
- Het Kinderrechten Collectief
- Stichting Het Vergeten Kind
- Professional vanuit je hart
- Kwaliteit en Blijvend Leren
- LOC Waardevolle zorg en Netwerk Radicale Vernieuwing Jeugdzorg
- De Jeugdstem
- Stichting Kico/Heppie (t)Huis

Met dank aan:

Cornelie Gogelein stelde illustraties ter beschikking die eerder werden gemaakt voor het rapport *Explosieve Ervaringen* (2026), over onderzoek naar kindermishandeling in Jeugddorp De Glind.

Ook Tara Artz stelde illustraties uit haar dichtbundel *OP-GESLOTEN* beschikbaar voor deze uitgave.

© Juni 2026

Een uitgave van:
Stichting BE4YOU2
Stichting Jeugd Voldoende Beschermd
Stichting Nationaal Monument Geweld Jeugdzorg

Vormgeving: Ron Graphic Power | www.ron.nu
Omslagafbeelding: *Vlam en Vleugels* — Di Vetro Glaskunst
Projectcoördinatie: Stichting BE4YOU2 – Marlene van Steensel
Ontwerp en redactie: Monique Gelauff

ISBN: 978-94-6534-468-3
NUR: 740

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande toestemming worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt.
De auteursrechten van de afzonderlijke bijdragen berusten bij de betreffende auteurs. Voor hergebruik van bijdragen dient toestemming te worden gevraagd aan de betreffende auteur.

HET STOPT HIER NIET

9 789465 344683